یادداشت

خرازی؛ کمال فضیلت

ادامه از صفحه اول

حسب نقل، قرار بود این مرد بزرگ و آرام و اخلاق‌مدار و متدین، در رأس یک هیئت ایرانی برای پایان‌دادن به جنگ و ایجاد صلح و آرامش، گامی به پیش بگذارد که نخست‌وزیر جنایتکار و پلید اسـرائیل با هدف قراردادن این انسان شـریف و ارجمند، نیت ضد انسانی و به خون آلوده خود را آشکار کرد و منزل مسکونی او را نشانه گرفت. در این حمله ناجوانمردانه دکتر خرازی و همسـر وفادار او سرکار خانم منصوره رئیس‌قاسم به شهادت رسیدند. نگارنده به دلیل همکاری نزدیک با دکتر خرازی در دوران دفاع مقدس هشت‌ساله و مراودات گاه و بی‌گاه پس از آن، این مرد بزرگوار و عزتمند را خوب می‌شناسـد. منش او، سـلامت نفس او، وقار و آرامش خاطر او، دینداری و تشـرع او، نیات پاک او، تلاش‌های سیاسـی و فرهنگی و آموزشی او، گرایش‌های اصلاح‌گرانه و معتدل سیاسـی و فرهنگـی او و دیگر فضایل انسـانی او همچنان که برای دوستان و نزدیکان او مشهود بود، برای صاحب این قلم که به مدت بیش از دو سال قائم‌مقام ایشان در مناطق عملیاتی جنوب و غرب کشور بودم، کاملا قابل مشـاهده بود. امیـدوارم راه و روش او در میان جوانان تحصیل‌کـرده و دولتمـردان تجربه‌آمـوز به‌مثابه یک الگـو مورد توجه قرار گیرد.

حدود ۱۰ سال پیش در کتاب «نامداران تهران» شرحی کوتاه بر زندگی و فعالیت‌های گوناگون دکتر خرازی به نگارش درآوردم که آن را به مناسبت شـهادت او تقدیم می‌کنـم؛ با این یادآوری که آگاهی‌های این نوشـته به درخواسـت نگارنده توسـط آن شهید ارائه شـده که خلاصه شده است: سـیدکمال خرازی فرزند سیدمهدی در سـال ۱۳۲۳ خورشیدی در تهران متولد شـد. وی پس از اتمام تحصیلات ابتدایی و متوسطه، در رشته علوم تربیتی دانشگاه تهران مدرک لیسانس و فوق‌لیسانس خود را دریافت کرد. خرازی حدود سـه یا چهار سـال به همکاری با مدرسـه علوی پرداخت، سـپس با هدف ادامه تحصیل راهی آمریکا شـد. در سال ۱۳۵۵ دکترای علوم تربیتی از دانشـکده علوم تربیتی دانشگاه هوستون ایالت تگزاس را دریافت کرد. در آمریکا فعالیت‌های سیاسـی و فرهنگی خود را با انجمن اسـلامی دانشـجویان ایرانی در آمریکا و کانادا آغاز کرد و چند سـال این فعالیت‌ها را ادامه داد. دکتر سـیدکمال خرازی هم‌زمان با پیروزی انقلاب اسـلامی به ایران بازگشت و در حاکمیت جدید، مسئولیت‌هایی را بر عهده گرفت. وی افزون بر تدریس در دانشـگاه تهران، مسـئولیت‌هایی به شرح زیر عهده‌دار بوده است: مدیر امور برنامه‌های صداوسیما، معاون سیاسی وزارت امور خارجـه، مدیرعامل کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، مدیرعامل خبرگزاری جمهوری اسـلامی ایران، مسـئول سـتاد تبلیغات جنگ، نماینده دائم جمهوری اسـلامی ایران در سـازمان ملل، وزیر امور خارجـه. دکتر خرازی پـس از وزارت به فعالیت‌های علمی و آموزشـی خویش ادامه داد و با راه‌اندازی پژوهشـکده علوم شـناختی با همکاری چند نفر از دوسـتان خود خدمات علمی درخور توجهی ارائه کرده است. سیدکمال خرازی در دوران فعالی‌های علمی و آموزشی خود، پژوهش در موضوعات مورد علاقه خویش را رها نکرد و به ترجمه و تألیف کتاب‌های متعددی پرداخت. عناوین آثار علمی وی عبارت است از:

۱- تألیفات: «سیاسـت خارجـی ما، دو جلـد. راهنمای روان‌شناسـی و علوم شناختی. مبانی آموزش و پرورش شناختی.

۲- ترجمه‌ها: فرهنگ توصیفی روان‌شناسی شـناختی تألیف مایکل آیسنک (با همکاری دیگران). روان‌شناسـی تربیتی: اصـول و کاربرد آن تألیف جان گلاور راجر برونیگ. راهبردهای یادگیری و یادسـپاری، تألیف رفوث لیل و لئونارد دوفابو. روان‌شناسـی شـناختی برای معلمان، تألیـف برونینگ و رانینگ. مقدمـه‌ای بر آموزش و پرورش شـناختی، نظریه و کاربرد، تألیف اشـمن و کانـوی. کاربرد روان‌شناسـی در آموزش مدیران، تألیف دیوید اسـتات. مقدمه‌ای بر روان‌شناسی سیاسـی، تألیف مارتا کاتم و همکاران. تلخیص تفکر کودکان، تألیف رابرت زیگلر و ماراتا الیبالی.

کاوش در رشـد شـناختی: کودک همچون حل‌کننده مسئله، تألیف آلیون گارتـون. تغییر ذهن‌ها: علم و هنر تغییـر ذهن خود و دیگران، تألیف هوارد گاردنر. روان‌شـناختی، تألیف رابرت اسـترنبرگ با همکاری حجازی. مغز یادگیرنده، تألیف بلیک مور و فریث. علم اعصاب، علوم تربیتی و مغز: از بستر تا عمل، تألیف هوارد جونز. درآمدی بر آگاهی، تألیف پاپینید و سلینا.

دکتر سـیدکمال خـرازی به‌عنـوان رئیـس هیئت مؤسـس و امنای پژوهشکده علوم شـناختی، به کارهای آموزشی و علمی مشغول بود که رهبر انقلاب اسـلامی آیت‌الله سـیدعلی خامنه‌ای وی را در سـال ۱۳۸۵ به ریاسـت شـورای راهبردی روابط خارجی منصوب کرد. این مرد بزرگ و شـخصیت گران‌قدر روز بیستم فروردین‌ماه ۱۴۰۵ به درجه شهادت نائل آمد و در بهشت زهرا به خاک سپرده شد.

«اینترنت پرو» چگونه و با چه شرایطی در اختیار کسب‌وکارها و اشخاص قرار می‌گیرد

سهمیه‌بندی دسترسی

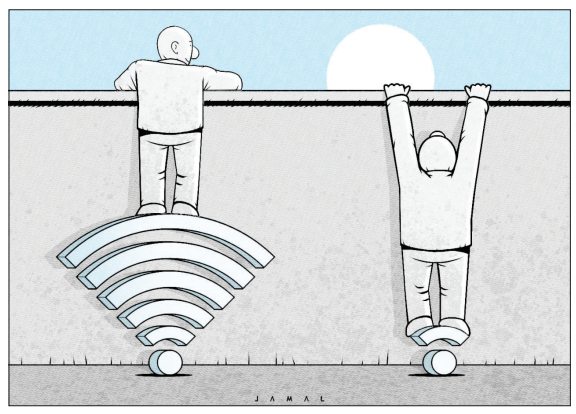

سـونیتا سراب‌پور: نزدیک به ۶۰ روز از قطعی گسترده اینترنت گذشته و در همین مدت، چیزی آرام و بی‌سـروصدا در حال شکل‌گرفتن است: تبدیل اینترنت از یک حق عمومی و شهروندی به یک امتیاز تخصیص‌یافتنی. امتیازی که پیش‌تر با نام‌هایی مانند «اینترنت سـفید» یا «ویژه» شناخته می‌شـد، حالا با عنوان تازه «اینترنت پرو»، «اینترنت پایدار» یا همان «اینترنت طبقاتی» در حال توزیع اسـت. این در حالی است که دولت، از سطوح مختلف، همچنان بر مخالفت خود با «اینترنت طبقاتی» تأکید می‌کند، اما بررسـی‌های «شرق» از چند منبع نشان می‌دهد طرحی که امروز با نام اینترنت پرو شناخته می‌شود، نه‌تنهـا به تصویب نهادهای بالادسـتی رسـیده، بلکه اجرای آن به‌طور مشـخص به دستگاه‌های مربوطه ازجمله به مرکز ملی فضای مجازی سپرده شده است. رد این طرح را می‌توان در سـال‌ها عقب‌تر دنبال کرد؛ زمانی که ایده «وی‌پی‌ان ملی» برای دسترسی کنترل‌شـده گروه‌های خاص به اینترنت مطرح شـد. حالا همان ایـده، در قالبی تازه و به‌روزشده، از طرف مدافعان فیلترینگ به مرحله اجرا رسیده است. سؤال اینجاست که اینترنت پرو دقیقا چیسـت و چه کار می‌کند؟ به چه گروه کسب‌وکاری تعلق می‌گیرد؟ چه محدودیت‌هایی دارد؟ آیا به‌جز کسـب‌وکارها، اشخاص هم می‌توانند از آن استفاده کنند؟ و شاید از همه مهم‌تر چه مسیری طی شد تا اینترنت در ایران، از یک حق عمومی به امتیازی قابل تأیید تبدیل شود؟

اینترنتی که تقسیم می‌شود

از هفته‌های گذشته سازمان نظام صنفی رایانه‌ای اعلام کرده که رسته‌های مختلف شـغلی توانسـته‌اند اینترنت طبقاتی دریافت کنند؛ از پزشـکان گرفته تا استارتاپ‌ها و اعضای این سازمان و حتی فریلنسرها. ایده راه‌اندازی اینترنت پایدار که به «اینترنت پرو» معروف شده، به دی‌ماه ۱۴۰۴ بازمی‌گردد؛ زمانی که اینترنت برای نزدیک به ۲۰ روز پس از اعتراضات در ۱۸ و ۱۹ دی قطع شد و در کنار مردم، کسب‌وکارها با خسارات کمرشکنی روبه‌رو شـدند. همان زمان بخشی از کسب‌وکارها در جلسـه‌ای که در وزارت ارتباطات برگزار شـده بود، به نماینده شورای عالی امنیت ملی اعلام کردند که هر روز و هر ثانیه قطع اینترنت چه بلایی سـر آنها می‌آورد. پس از برگزاری این جلسـه، دبیر وقت، علی لاریجانی، به معاونان خود دسـتور می‌دهد تا تدبیری اندیشیده شود که کسب‌وکارها در زمان قطع اینترنت دچار آسـیب و خسارت نشوند. براساس پیگیری‌های «شرق» از چند منبع، این دسـتور دبیر سـابق شعام به مصوبه‌ای تبدیل می‌شـود که طبق این مصوبه کمیتـه‌ای متشـکل از مرکز ملی فضای مجـازی و وزارت ارتباطات بایـد طرحی برای دسترسی کسب‌وکارها به اینترنت در زمان قطعی آن تصویب کنند. طبق گفته‌های منابع «شـرق»، یک عضو شـورای عالی فضای مجازی، با طرح خود که نام «اینترنت پرو» را روی آن گذاشته، تلاش می‌کند طرحش به تصویب کمیته برسد. در نهایت بعد از بررسی چندین طـرح در این کمیته، طرح «اینترنت پرو» با حمایـت ویژه محمدامین آقامیری، دبیر شـورای عالی فضای مجازی که یکی از موافقان سرسخت فیلترینگ است و در دو سال گذشته پیوسته رأی منفی به طرح‌های رفع فیلتر داده، به تصویب می‌رسد. فروش «اینترنت پرو» از ششم اسفند از طرف همراه اول شروع شد و در نهایت دیگر اپراتورهای همراه ازجمله ایرانسل و رایتل نیز مجوز ارائه اینترنت پایدار با نام‌های دیگر را پیدا کردند.

طبقاتی در طبقاتی

شـبکه‌های اجتماعی پر از اظهارنظر افـراد مختلف در مورد اینترنت پرو اسـت و پیامک‌هایـی که دریافت کرده‌اند تا اینترنت ویژه را بـرای خود فعال کنند. همچنین در همین زمینه برخی پیامک‌های ارسال‌شـده برای افراد نشان می‌دهد که «اینترنت پرو» یک اینترنت آزاد نیست و با محدودیت‌هایی همراه است. مدیر یک شرکت دانش‌بنیان در گفت‌وگو با «شرق» می‌گوید که آنها به هر سرویسی دسترسی ندارند و تنها سرویس‌هایی برای آنها باز شده که به کارشان مربوط است و به بالابردن سطح امنیت زیرساخت‌های آنها کمک می‌کند. او می‌گوید حتی آنها امکان استفاده از شبکه‌های اجتماعی فیلترشده را هم ندارند. همچنین آن‌طور که او اعلام می‌کند، آنها روزانه تنها امکان اسـتفاده پنج گیگ از اینترنت را دارند و اگر میزان مصرف فراتر از آن برود، اینترنت‌شان قطع می‌شود. همچنین به گفته او اگر میزان اسـتفاده آنها کمتر از پنج گیگ هم باشـد، این میزان در بسته آنها ذخیره می‌شود. با این حال یک استاد دانشگاه در گفت‌وگو با «شرق» می‌گوید که او محدودیتی در اسـتفاده از اینترنت ندارد و تمام سـرویس‌ها برای او باز می‌شوند. تجربه افرادی که از «اینترنت پرو» استفاده می‌کنند، نشان می‌دهد که اینترنت در همین سـرویس طبقاتی هم باز طبقه‌بندی شـده و هر فرد براسـاس حوزه کاری می‌تواند از اینترنت تقسیم‌شده استفاده کند.

محدودیت پلاس

برای جویاشـدن از جزئیات بیشتر سرویس «اینترنت پرو» در تماس با مرکز پشتیبانی مشـتریان همراه اول، اپراتور به «شـرق» توضیح می‌دهد هر کسـب‌وکار برای دریافت اینترنت پرو باید یک نامه درخواست را که برایشان ارسال می‌شود، تکمیل کند تا آنها نامه را در اختیار کمیته‌ای که شعام دستور تشکیل آن را داده (شامل وزارت ارتباطات و مرکز ملی) بگذارند. همچنین فایل اکسلی هم برای افراد درخواست‌کننده ارسال می‌شود که باید نام افرادی که می‌خواهند از سـیم‌کارت پرو استفاده کنند، به همراه اطلاعات دقیق نوشته شود. در نهایت بعد از تأیید کمیته، کسب‌وکار درخواست‌کننده می‌تواند هر تعداد سیم‌کارت پرو را که در فایل اکسل اعلام کرده است، دریافت کند.

اپراتور در توضیح هزینه‌های دریافت «اینترنت پرو» به «شـرق» می‌گوید: «هزینه آن یک میلیون و ۹۸۰ هزار تومان به‌علاوه ۱۰ درصد مالیات برای یک سـال است. همچنین این سـیم‌کارت‌ها ۵۰ گیگ اینترنت هدیه هم دارند». او در مورد اینکه اگر بسته ۵۰گیگی تمام شود فرد چگونه می‌تواند بسته جدید بخرد و آیا این بسته‌ها با بسته‌های معمولی اینترنـت فرق دارند، اعلام کرد که سـازمان تنظیم مقررات و ارتباطـات رادیویی در این زمینه تعرفه‌گذاری را انجام داده اسـت. اما در تماس «شرق» با رگولاتوری، این سازمان اعلام می‌کند نقشـی در تعرفه‌گذاری این زمینه نـدارد و آنها تعرفه اینترنت پایدار برای کسـب‌وکارها را تعیین نکرده‌اند. با این حال بررسـی‌های «شرق» نشان می‌دهد که هر گیگ «اینترنت پرو» در اپراتورهای مختلف بین ۴۰ تا ۵۰ هزار تومان متغیر است.

آن‌طور که مقررات‌گذاری‌ها نشـان می‌دهد، این مرکز ملی فضای مجازی اسـت که فهرست کسـب‌وکارها را تأیید می‌کند و هر کسـب‌وکاری که مورد تأیید این مرکز باشد امـکان دریافت «اینترنت پایـدار» را دارد، در نهایت نیز بعد از دریافت مجوز، این وزارت ارتباطات است که دسترسـی‌های لازم به اینترنت را برای کسب‌وکارها فراهم می‌کنند. اما دلیل محدودیت اسـتفاده روزانه پنج گیگ اینترنت پرو برای دارندگان آن چیسـت؟ یک منبع در مورد ایجاد این محدودیت‌ها در میزان دسترسـی به سرویس‌ها و همچنین بسـته اینترنت پایدار به «شـرق» توضیح می‌دهد که اینترنت پایـدار برای رفع نیازهای اساسی کسب‌وکارها طراحی شـده و به همین دلیل وجود چنین محدودیت‌هایی قابل انتظار است. به باور او اینترنت پایدار می‌تواند بخش قابل توجهی از نیاز کسب‌وکارها به اینترنت را برطرف کند، با توجه به اینکه بسیاری از خدمات تعاملی (تلگرام، اینستاگرام و...) بـه دلیل عدم حضور مردم در این پلتفرم‌ها چنـدان کارایی ندارد. او تأکید می‌کند اینترنت پایدار می‌تواند نیازهایی مانند به‌روزرسانی‌ها، ارسال و دریافت ایمیل، ثبت‌نام‌ها و فرایندهای مشـابه را پوشش دهد. او همچنین در پاسخ به این پرسش که آیا اینترنت پایدار تنها برای زمان جنگ یا بحران‌ها در نظر گرفته شـده است، اعلام می‌کند با توجه به جنبه یک‌سـاله این سرویس، به نظر می‌رسـد اینترنت پایدار ماهیت موقتی ندارد و پیوسته در دسترس است.

احراز هویت سیم‌کارت سفیدها

این فقط کسب‌وکارها نیستند که حالا می‌توانند به اینترنت طبقاتی دسترسی داشته باشـند؛ از ابتدای فروردین پیامک‌هایی برای برخی افراد ارسـال شـده که با ثبت‌نام در سـامانه «هدی» احراز هویت شوند و اگر به این سامانه مراجعه نکنند دسترسی‌شان به اینترنت پرو قطع خواهد شـد. حال سؤال این است که چرا این پیامک برای همه ارسال نمی‌شـود و ارسال آن گزینشی اسـت؟ یک منبع به «شرق» می‌گوید این پیامک‌ها برای افرادی که سیم‌کارت سفید دارند ارسال شده است و اگر فرد معمولی هم آن را دریافت کرده، حتما در رسته کاری مانند مهندسان، پزشکان، وکلان و... قرار داشته است.

او در پاسـخ به این پرسش که چرا سیم‌کارت سفیدها قرار است تحت این سرویس به اینترنت دسترسـی داشته باشند، به «شـرق» می‌گوید: «سیم‌کارت سفید از سال‌های گذشـته به بهانه‌های مختلف به افرادی مانند خبرنگار، بازیگر، نماینده مجلس، فعال سیاسی و... داده شده و بدون برنامه بوده است. در نهایت قرار است یک بازبینی در این فهرسـت صورت بگیرد و سطح دسترسی آنها مجدد مشخص شود». او ادامه می‌دهد: «برای نمونه، یک فعال سیاسـی یا خبرنگار بعد از احـراز هویت برای دریافت اینترنت پرو، دیگر نمی‌تواند مانند گذشـته به همه سرویس‌ها دسترسی داشته باشد و براساس حوزه کاری‌اش، دسترسـی‌اش مشخص می‌شود؛ مثلا یک خبرنگار فقط تلگرام و توییتر را داشته باشـد، اما دسترسی خبرنگار دیگر نامحدود باشد». او تأکید می‌کند دلیل دیگر احراز هویت اشخاصی که سیم‌کارت سفید دارند، این است که مشخص شود سیم‌کارت واقعا در دسـت او است و اجازه نداده از آن سیم‌کارت سوءاستفاده شود و مثلا به‌عنوان زیرساخت ایجاد VPN از آن استفاده شود.

امنیت و قطع اینترنت

اما وقتی پای دفاع از «اینترنت پـرو» به میان می‌آید، روایت دیگری هم وجود دارد؛ روایتـی که از دل نگاه امنیتی به اینترنت بیرون می‌آید. برخی از مدیران وزارت ارتباطات و حوزه ICT معتقدند قطع اینترنت در شرایطی که ایران توان مقابله با حملات سایبری را ندارد، کاملا مجاز اسـت. اما در این بین این سـؤال مطرح است: در حالی که در کنار اینترنت پرو، گروهی هم کانفیگ‌های میلیون تومانی می‌فروشند و دسترسی به اینترنت را هرچند اندک برای مردم فراهم می‌کنند، آیا امنیت سایبری به خطر نمی‌افتد؟

داوود زارعیان، استاد دانشگاه و کارشناس ارتباطات، در پاسخ به این پرسش «شرق» که چرا یک حق عمومی باید به امتیازی پولی برای گروهی خاص تبدیل شـود، بحث را از نقطه دیگری شـروع می‌کند: «ما در شـرایط عادی نیستیم». به گفته او، در وضعیت بحرانی، آنچه اولویت پیدا می‌کند نه دسترسـی آزاد، بلکه «کنترل دسترسی» است. او تأکید می‌کند که آسـیب‌پذیری کشـور در برابر نفوذ و دسترسـی بیگانگان به اطلاعات، تصمیم‌گیران را به این جمع‌بندی رسانده که محدودسازی اینترنت، انتخاب نیست؛ اجبار اسـت. وقتی پای مقایسه با کشورهای دیگر وسط کشـیده می‌شود (از جنگ اوکراین تا کشـورهای منطقه که حتی در بحران هم اینترنت را به‌طور کامل قطع نکرده‌اند) او این قیاس را اساسا نادرست می‌داند: «ما با طرفی درگیریم که در حوزه ارتباطات، قدرت برتر اسـت». از نگاه او، سطح تهدیدی که ایران با آن مواجه است، قابل مقایسه با هیچ‌کدام از این نمونه‌ها نیست. به گفته او در چنین چارچوبی، «اینترنت پرو» نه یک امتیاز، بلکه یک تصمیم مدیریتی تلقی می‌شود. او حتی پا را فراتر می‌گذارد و از آن به‌عنوان «اقدامی شـجاعانه» یاد می‌کند؛ راه‌حلی بـرای اینکه در عین محدودسـازی، همه چیز به‌طور کامل متوقف نشـود. با این حال، این روایت یک پرسـش جدی را بی‌پاسـخ نمی‌گذارد: اگر سال‌هاسـت در حوزه امنیت سایبری سرمایه‌گذاری شده، چرا همچنان تنها راه‌حل، محدودسازی گسترده اینترنت است؟

پاسـخ او باز هم به زیرسـاخت‌ها برمی‌گردد. به گفته زارعیان، بخش بزرگی از این سرمایه‌گذاری‌ها صرف توسعه شبکه و خدمات داخلی شده است؛ زیرساختی که باعث شـده در زمان اختلال، سـرویس‌هایی مثل بانکداری از کار نیفتند. اما خود زارعیان هم اذعان می‌کند که کارایی این شـبکه به حد کافی نبوده اسـت: «شبکه داخلی، آن‌طور که باید، در یک «فشـار واقعی و سراسـری» آزموده نشده و همین باعث شده همچنان نقاط ضعفش در بحران‌ها خودشـان را نشان دهند». با این همه، وقتی دوباره بحث به «اینترنت پرو» برمی‌گردد و این پرسـش مطرح می‌شـود که آیا دادن دسترسی بازتر به گروهی خاص، آن‌هم در شـرایطی که اینترنت برای عموم محدود شده، خود می‌تواند یک ریسک امنیتی باشد، پاسخ صریح می‌دهد: «مدیریت این دسترسی‌ها ساده‌تر است». به بیان دیگر، وقتی تعداد کاربران محدود و قابل شناسایی باشد، کنترل آنها هم ممکن‌تر اسـت. روایتی که در نهایت، یک دوگانه روشن را پیش می‌کشد: اینترنت به‌عنوان «حق عمومی» یا اینترنت به‌عنوان «دسترسی قابل مدیریت».

اینترنت پرو در ترازوی قانون؛ امتیاز یا تبعیض؟

اما اگر روایت برخی کارشناسان فنی از «ضرورت» و «امنیت» شروع می‌شود، روایت حقوقی از نقطه دیگری وارد بحث می‌شود؛ از جایی که اینترنت دیگر نه یک ابزار، بلکه یک «حق» تعریف می‌شود. محمدحمید شهریور، وکیل پایه‌یک دادگستری و عضو کانون وکلای مرکز، در پاسخ به این پرسش «شرق» که آیا دولت می‌تواند به دلایلی مانند امنیت سـایبری، جنگ یا اعتراضات، دسترسـی عمومی به اینترنت را محدود کرده و هم‌زمان آن را به‌صـورت کالایی قابل خرید بـرای گروهی خاص ارائه کند، می‌گوید: «در مقررات مربوط به حق دسترسـی آزاد به اطلاعات و همچنین منشور حقوق شهروندی مصوب ۱۳۹۵، صراحتا بر دسترسـی آزاد، بدون تبعیض و عادلانه به اینترنت تأکید شده است». او به اصل سـوم قانون اساسی نیز اشاره می‌کند؛ جایی که «رفع تبعیضات ناروا و ایجاد امکانات عادلانه برای همه» از وظایف دولت عنوان شده است. بر همین اساس، شهریور معتقد است ارائه اینترنت ویژه به گروهی خاص، در عمل می‌تواند مصداق تبعیض باشد؛ چراکه برخی به این دسترسـی‌ها مجهز می‌شوند و برخی دیگر از آن محروم می‌مانند: «حتی اگر این محدودیت‌ها با استناد به مصلحت و تصمیم نهادهایی مانند شورای عالی امنیت ملی اعمال شده باشد، باز هم یک پرسش کلیدی باقی می‌ماند: چگونه می‌توان از «ضرورت امنیتی» سخن گفت، اما هم‌زمان همان دسترسی محدودشده را به گروهی خاص، حتی در قبال پرداخت هزینه بیشتر ارائه کرد؟».

گزارش کامل را در سایت «شرق» بخوانید

جدول ۵۳۰۲ طراح: بیژن کورانی

افقی:

۱- یـاری و کمک- نوعی اسـلحه گـرم- متفق و صمیمـی ۲- قـدرت و نیـرو- اتوبـان ۳- بـاغ انگور- رمانی مشـهور از سـیدنی شلدون، نویسنده آمریکایی- جانشین او ۴- پیوسته- آوازه- از نام‌های خرما در مراحل رشـد ۵- سهل و ساده- از سازهای بادی چوبی در ارکسـتر سـمفونیک- نوعی ماهی اسـتخوانی دریای خزر ۶- فیلمی سـاخته سیدنی پولاک بـا بازی نیکـول کیدمن- خـروس جنگی- گفت‌وگو ۷- صـوت اندوه- متانت- بهانه‌تراشـی ۸- همسـر مرد- کاشف سیاره اورانوس- سرشت و نهاد- نام ترکی ۹- آتشـخانه- قـد و بالا- مهره‌ای در شـطرنج ۱۰- فرزند زکریای نبی(ع)- گوشـه‌ای در آواز ابوعطا- امتداد ۱۱- نوعی سوسـن کوهی- درنگ- قسـمتی از دست ۱۲- سـلاحی سرد- پدر عمار- آیین‌های سـنتی ۱۳- فلز سرخ- گردشگری در طبیعت- بنمای ... که باغ و گلسـتانم آرزوست ۱۴- ایالتـی در آمریـکا- کوچک‌تریـن کشـور دنیا ۱۵- فضاپیمای بالـدار- برآمدگی منظم و متوالی- بی‌شرم و حیا

عمودی:

۱- واحـد اندازه‌گیـری طـول- دوره‌ای در آغاز خدمت سـربازی- پارچه ۲- گروهـی از مهره‌داران خونسـرد- محل زندگی زنان پادشاه ۳- بله روسی- اهل تلاش و فعالیـت- حلقه اول زنجیره غذایی در طبیعت- نشانه مصدر جعلی ۴- از مرکبات- پروانه هواپیما- زمـان بی‌آغاز ۵- پیروی‌کردن- تاریخ‌نگار- خوب ۶- کش‌لقمه- زیبا- لوله باریک در سـاقه گیاه ۷- کلمه پرسش- سنبله ذرت- باغ گل ۸- صعب- ناراضی و انتقادکننده ۹- تنها بندر اقیانوسـی ایران- شـهری در عربسـتان- جایز ۱۰- بلبل- پـدر خود را در کودکی از دسـت داده- کیسـه پول قدیمـی ۱۱- تمدن مکزیـک- نوعی میمون- هر یک از واحدهای تخصصی در ارتش ۱۲- خواهر هادی- سوره‌ای سجده‌دار- نام‌ها ۱۳- تلخ- درگذشته- پایه و بنیاد- قابلیت ارتجاعی دارد ۱۴- با میل خود آماده انجام کاری است- نوعی خرمای شیرین که در خوزستان کشت می‌شود ۱۵- شعله آتش- بادی که سرعت آن زیاد است- کندذهن

حل سودوکو ۴۲۹۷

۶	۹	۳	۸	۴	۲	۵	۱	۷
۷	۲	۱	۵	۹	۶	۴	۸	۳
۵	۸	۴	۷	۳	۱	۲	۶	۹
۸	۵	۶	۳	۱	۷	۹	۴	۲
۱	۳	۲	۴	۸	۹	۶	۷	۵
۹	۴	۷	۶	۲	۵	۸	۳	۱
۳	۷	۸	۹	۵	۴	۱	۲	۶
۴	۱	۹	۲	۶	۳	۷	۵	۸
۲	۶	۵	۱	۷	۸	۳	۹	۴

۲	۸	۳	۱	۵	۹	۷	۴	۶
۴	۵	۶	۳	۲	۷	۸	۱	۹
۷	۹	۱	۶	۸	۴	۳	۲	۵
۸	۲	۵	۷	۴	۶	۹	۳	۱
۳	۶	۹	۲	۱	۸	۴	۵	۷
۱	۷	۴	۵	۹	۳	۲	۶	۸
۶	۴	۲	۹	۷	۱	۵	۸	۳
۵	۳	۸	۴	۶	۲	۱	۷	۹
۹	۱	۷	۸	۳	۵	۶	۹	۴

حل جدول ۵۳۰۱

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	پ	ی	ا	م	ب	ر	■	پ	ر	ت	ا	ب	چ	ک	ش
۲	ر	ا	ی	■	ه	د	ا	ی	ت	■	س	ر	ک	ا	ر
۳	ن	■	ف	ر	ا	ه	م	■	و	ا	م	د	ا	ر	■
۴	س	ی	ا	ه	■	■	ر	ا	ش	ی	■	■	■	م	ک
۵	س	س	■	ا	ت	ش	ی	ن	■	ت	ک	چ	ه	ر	ه
۶	■	ن	ی	م	ک	ت	■	ت	ه	ا	و	ن	■	و	ا
۷	ن	ا	و	■	و	ا	ک	ن	ش	■	ه	ی	ا	ه	و
۸	ع	■	ر	ق	ا	ب	ت	■	ا	ح	س	ن	ت	■	ر
۹	ل	ا	ت	ی	ن	■	ا	ه	م	ی	ت	■	م	ر	د
۱۰	ب	ی	■	س	د	ا	ن	ت	■	د	ا	ر	ی	ن	■
۱۱	ک	ت	ا	ی	و	ن	■	ا	ف	ر	ن	ک	■	ک	م
۱۲	ی	ا	ر	■	■	ت	ف	ک	ر	■	■	ب	ق	ی	ع
۱۳	■	ل	ا	ا	د	ر	ی	■	ن	ن	گ	ی	ن	■	ذ
۱۴	ق	ی	م	ت	ی	■	ل	م	ی	د	ن	■	ا	ه	و
۱۵	م	ا	ش	و	د	ر	م	ه	■	ا	د	ی	ت	و	ر

سودوکو سخت ۴۲۹۸

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

			۵	۸		۹		
	۱	۵			۹			
۹		۲				۸		
		۱	۶					
	۳		۱	۹	۸		۲	
					۷	۵		
	۵					۱		۲
			۳			۴	۷	
		۳		۲	۱			

سودوکو ساده ۴۲۹۸

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

					۶	۱	۷	۳
۳			۲				۶	۸
	۶	۱		۵				۴
	۴			۳	۱			۵
		۵	۷		۸	۶		
۶			۵	۲			۴	
۲				۷		۳	۸	
۴	۸				۵			۷
۱	۷	۳	۹					